

(imię i nazwisko)

ucz.kl.

(klasa, szkoła)

2009 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

JĘZYK POLSKI

(LENKŲ KALBA)

Test

Testas

4 czerwca 2009 roku

Czas trwania – 1 godz. 30 min.

Wskazówki:

- Sprawdź, czy w teście nie ma czystych kartek lub innych widocznych błędów drukarskich. Poinformuj o tym komisję.
- Oceniane będą tylko zadania wykonane piórem lub długopisem. Nie wolno wprowadzać żadnych poprawek, nie można kreślić ani używać korektora.
- Pisz czytelnie. Za nieczytelne odpowiedzi otrzymasz 0 punktów.
- Wykonując zadania testu, odpowiedzi formułuj zwięźle i zrozumiale. Odpowiedzi muszą się zmieścić w przeznaczonych dla nich miejscach.
- Na marginesie osoby sprawdzające wpisują punktację.

Powodzenia !

	Maksymalna liczba punktów	Suma uzyskanych punktów		
		1 osoba sprawdzająca	2 osoba sprawdzająca	3 osoba sprawdzająca
Zadania do tekstu I (1–8)	17			
Zadania do tekstu II (9–12)	7			
Zadania z nauki o literaturze (13–15)	6,5			
Zadania z nauki o języku i kultury języka (16–19)	7,5			
Ogólna suma uzyskanych punktów	38			
Ogólna suma uzyskanych punktów, zaokrąglona do liczby całkowitej	38			

Vertinimo komisija:

_____ (parašas, vardas ir pavardė)

_____ (parašas, vardas ir pavardė)

_____ (parašas, vardas ir pavardė)

TEKST I

Henryk Sienkiewicz

ZA CHLEBEM

(urywek)

1. Okręt nie kołysał się wcale. Rzekłby kto, że fala osłabła i rozlała się pod ciężarem mgły. Noc zapadła prawdziwie ślepa i cicha. Nagle wśród tej ciszy z najdalszych krańców widnokregu ozwały się dziwne szmery. Był to niby ciężki oddech jakiejś olbrzymiej piersi, który się zbliżał. Chwilami zdawało się, że ktoś wołał z ciemności, potem ozwały się całe chorowody głosów dalekie a niezmiernie żalodne i jakoby skarżące się płacząco. Nawoływania te biegły z ciemni i nieskończoności ku okrętowi.
- Majtkowie¹ słysząc takie gwary mówią, że to burza zwołuje z piekieł wiatry. (...)
- Wawrzon i Marysia nie mogli się w niczym zmiarkować², chociaż, gdy kto drzwi na chwilę odemknął, słyhać było wyraźnie owe dalekie, złowróżbne głosy, idące z nieskończoności. (...)
2. Nagle statek wstrząsnął się silnie, zupełnie jakby się wzdrygnął przed czymś strasznym. Naczynia blaszane, leżące koło siebie, zadźwięczały posepnie, płomienie w lampach podskoczyły i błysnęły mocniej, kilka wystraszonych głosów poczęło pytać:
- Co to jest? Co to jest?
- Ale nie było odpowiedzi. Drugie wstrząśnięcie, silniejsze od pierwszego, szarpnęło statkiem; dziób jego podniósł się nagle i równie nagle zniżył, a jednocześnie fala głucho uderzyła w okrągłe okienka jednego boku.
- Burza idzie! – szeptała przestraszonym głosem Marysia.
- Tymczasem zaszumiało coś koło statku jak bór, którym wichur nagle pożenie³; zawyło, jakby stado wilków ryknęło. Wiatr uderzył raz i drugi, położył statek bokiem, a później okręcił nim naokoło, porwał go w górę i cisnął nim w otchłanie. Wiązania poczęły skrzypieć, blaszane naczynia, węzłki z rzeczami, tłumoki i narzędzia latały po podłodze, przewalane z kąta w kąt. Kilku ludzi padło na ziemię, pierze z poduszek jęło⁴ latać po powietrzu, a szkła w lampach zadźwięczały smutnie.
3. Rozległ się szum, łoskot, chlupotanie wody, przelewającej się przez pokład, targanina statku, krzyk kobiet i płacz dzieci, gonitwa za rzeczami, a wśród tego zamieszania i chaosu słyhać było przeraźliwy świst piszczałek i od czasu do czasu głuche tupotanie majtków, biegających po górnym pokładzie. (...)
- Trzymaj się, Maryś! – krzyczał Wawrzon, aby przekrzyczeć huk burzy, ale wkrótce trwoga ścisnęła za gardło i jego, i innych. Dzieci przestały płakać, kobiety krzyczeć; wszystkie piersi oddychały tylko pośpiesznie, a ręce z wysileniem trzymały się różnych nieruchomych przedmiotów.
- Wściekłość burzy rosła ciągle. Rozpętały się żywioły, mgła pomieszała się z ciemnością, chmury z wodą, wichur z pianą; fale biły o statek jak z armat i rzucały nim na prawo, w lewo i od chmur aż do dna morskiego. Chwilami spienione grzywy bałwanów przechodziły całą jego długość; olbrzymie masy wody wrzały jednym straszliwym zamętem.
4. Olejne lampy zaczęły w sali gasnąć. Robiło się coraz ciemniej, więc Wawrzonowi i Marysi zdawało się, że to już przychodzi ciemność śmierci.
- Maryś! – począł chłop przerywanym głosem, bo mu oddechu brakło – Maryś, odpuść mi, zem cię na zgubę podałem. Już nasza ostatnia godzina nadeszła. Nie bądźziewa⁵ my grzesznymi oczyma świata oglądali. (...)
- A gdy tak mówił, Marysia zrozumiała, że nie ma już ratunku. Myśli różne przelatywały jej przez głowę, a w duszy krzyczało coś:
- Jaśku, Jaśku serdeczny, czy ty mnie słyszysz w Lipińcach?
- I żal okrutny ścisnął jej serce tak, że poczęła szlochać głośno. Szlochania rozlegały się w tej sali, gdzie wszyscy ludzie milczeli jakby na pogrzebie jakim. (...) Tymczasem szkło lampy znowu upadło na ziemię, a płomień zgasł. Zrobiło się jeszcze ciemniej. Ludzie zbijali się w jeden kąt, by być bliżej siebie.

¹ *Majtkowie* – marynarze, wykonujący na statku proste prace.

² *Zmiarkować* – zrozumieć.

³ *Pożenie* – gwar. gwałtownie poruszy.

⁴ *Jęło* – zaczęło.

⁵ *Nie bądźziewa* – gwar. nie będziemy.

5. Trwoga milczenia panowała wszędzie, gdy nagle wśród ciszy rozległ się głos Wawrzona:
 – Kirie elejson.
 – Chryste elejson – odpowiedziała łkając Marysia.
 – Chryste, wysłuchaj nas!
 – Ojczy z nieba, Boże, zmiłuj się nad nami! – Mówili oboje litanie. W ciemnej sali głos starego i przerywane łkaniem odpowiedzi dziewczyny brzmiały dziwną uroczystością. Niektórzy z emigrantów podkrywali głowy. Powoli płacz dziewczyny ustał, głosy stały się spokojniejsze, czystsze, zewnątrz do wtóry⁶ im wyła burza. (...)
 Jakoż upłynęła godzina, dwie. Burza srożyła się coraz wścieklej. Statek skrzypiał, zapadał nosem, osadzał pałubą⁷, kładł się na boku, ale nie tonął. Ludzie uspokoili się po trochu; niektórzy poszli spać.

Zadania do tekstu I

		Punkty	
		1	2
1.	Kto jest narratorem w tym tekście? Zaznacz poprawną odpowiedź.		
	a) H. Sienkiewicz		
	b) Marysia		
	c) Wawrzon		
	d) Osoba mówiąca o wydarzeniu		
	(1punkt)	—	—
2.	Ponumerowanym częściom tekstu (1–5) przypisz podane tytuły:
<i>Szaleństwo żywiołu – Ukojenie w modlitwie – Pierwszy atak burzy – Złowieszcze odgłosy morskie – Przerażenie i strach przed śmiercią</i>		
	1. _____		
	3. _____		
	4. _____		
	5. _____		
	6. _____		
	(2 punkty)	—	—
3.	Z 1. części tekstu wypisz 3 rzeczowniki lub połączenia wyrazowe, opisujące odgłosy zbliżającej się burzy:		
	1. _____		
	2. _____		
	3. _____		
	(3 punkty)	—	—
4.	Z 3. części tekstu wypisz 6 połączeń wyrazowych, ukazujących zamieszanie i chaos na statku podczas burzy.		
	1. _____ 2. _____		
	3. _____ 4. _____		
	5. _____ 6. _____		
	(3 punkty)	—	—

⁶ Do wtóry wyła – wtórowała.

⁷ Pałuba – tu: pokład statku.

5. Co było powodem rozpaczy Marysi, gdy „żał okrutny ścisnął jej serce tak, że poczęła szlochać głośno”. Podkreśl w tabeli dwa odpowiednie wyrażenia.

<i>strach za ojca, wspomnienia o Jaśku serdecznym, ludzie zbici w jeden kąt, ciemność na statku, przecucie śmierci, klótnia ze współpasażerami</i>
--

(1 punkt)

6. Jakie słowa narratora świadczą o tym, że modlitwa przyniosła bohaterom ukojenie? Wypisz z tekstu odpowiedni cytat.

(1 punkt)

7. Wypisz z tekstu po 2 przykłady porównania i metafory.

Porównania	Metafory

(4 punkty)

8. Podaj synonimy podkreślonych wyrazów:

spienione grzywy bałwanów – spienione grzywy _____

wiatr cisnął statkiem – wiatr _____ statkiem

modlitwa przerywana łkaniem – modlitwa przerywana _____

rozległ się łoskot – rozległ się _____

(2 punkty)

Suma punktów za zadania 1–8 (maks. 17 punktów)		
---	--	--

TEKST II

Adam Mickiewicz

BURZA

Zdarto żagle, ster prysnął, ryk wód, szum zawiei,
Głosy trwożnej gromady, pomp złowieszcze jęki,
Ostatnie liny majtkom wyrwały się z ręki,
Słońce krwawo zachodzi, z nim reszta nadziei.

Wicher z tryumfem zawył, a na mokre góry,
Wznoszące się piętrami z morskiego odmętu,
Wstąpił jenijusz⁸ śmierci i szedł do okrętu,
Jak żołnierz szturmujący w połamane mury.

Ci leżą na pół martwi, ów załamał dłonie,
Ten w objęcia przyjaciół żegnając się pada,
Ci modlą się przed śmiercią, aby śmierć odegnać.

Jeden podróżny siedział w milczeniu na stronie
I pomyślił: szczęśliwy, kto siły postrada,
Albo modlić się umie, lub ma z kim się żegnać.

⁸ Jenijusz – geniusz.

Zadania do tekstu II

9. Podkreśl poprawną odpowiedź. Wiersz A. Mickiewicza jest:

- a) fraszka
- b) sonetem
- c) odą
- d) pieśnią
- e) poematem

(1 punkt)

10. Wypisz z pierwszych dwóch zwrotek wiersza dwa epitety wraz z określanymi przez nie wyrazami.

1. _____ 2. _____ (1 punkt)

11. Wypisz z wiersza (1 i 2 zwrotki) połączenia wyrazowe, które wyrażają następujące treści:

ster zламаł się – _____

głosy przestraszonych ludzi – _____

czerwony zachód słońca – _____

wiatr rozszalał się – _____

(2 punkty)

12. Jak reagują podróżni na burzę? Przy każdej podanej odpowiedzi wpisz TAK lub NIE.

	Opis zachowania podróżnych	TAK czy NIE
a	Boją się śmierci	
b	Rzucają się na pomoc załodze statku	
c	Żegnają się z przyjaciółmi	
d	Modlą się	
e	Kłócą się ze sobą	
f	Rozpaczają	

(3 punkty)

Suma punktów za zadania 9–12 (maks. 7 punktów)		
---	--	--

Zadania z nauki o literaturze

13. Podaj 2 tytuły innych znanych Ci utworów H. Sienkiewicza:

1. _____
2. _____

(1 punkt)

14. Przypisz podane w tabeli tytuły ich twórcom.

- a) A. Mickiewicz – _____
- b) A. Fredro – _____
- c) M. Konopnicka – _____
- d) B. Prus – _____
- e) J. Iwaszkiewicz – _____
- f) L. Kruczkowski – _____

<i>Niemcy, Zemsta, Grażyna, Kroniki, Ikar, Mendel Gdański</i>

(3 punkty)

15. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

didaskalia, scena, dialog, monolog, akt

Utwór dramatyczny podzielony jest na części: _____ i _____

Składa się z wypowiedzi bohaterów: _____ i _____ oraz

tekstu pobocznego, czyli _____.

(2,5 punktu)

<i>Suma punktów za zadania 13–15 (maks. 6,5 punktów)</i>		
--	--	--

Zadania z nauki o języku

16. Z podanych zdań wypisz 4 przymiotniki i określ ich formę:

Noc zapadła prawdziwie ślepa i cicha. Nagle wśród tej ciszy z najdalszych krańcówwidołkregów ozwały się dziwne szmery. Był to niby ciężki oddech jakiejś olbrzymiejpiersi, który się zbliżał.

Przymiotnik	Liczba	Przypadek

(3 punkty)

17. Z urywka „Za chlebem” H. Sienkiewicza wypisz po jednym przykładzie zdania oznajmującego, pytającego i rozkazującego.

Zdanie oznajmujące: _____

Zdanie pytające: _____

Zdanie rozkazujące: _____

(1,5 punktu)

Punkty

1 2

18. Wpisz brakujące formy do następującej tabeli:

Bezokolicznik	1.osoba liczby pojedynczej czasu teraźniejszego	1.osoba liczby pojedynczej czasu przeszłego r. męskiego
		<i>ciałem</i>
<i>iść</i>		
	<i>piekę</i>	

(3 punkty)

<i>Suma punktów za zadania 16–18 (maks. 7,5 punktów)</i>		
<i>Suma punktów za zadania 1–18 (maks. 38 punktów)</i>		